

Burgerinterpellatie: De vertrouwelijke afsluiting van een omvangrijke vrijhandelsmarkt genaamd CETA.

Mevr. Amabile-Audo spreekt het college toe in naam van een burgercollectief dat bezorgd is over het trans-Atlantische handelsverdrag. CETA staat namelijk voor kapitalisme en hecht meer belang aan winst dan aan de mens. Alle machtsniveau's zijn betrokken: de federale staat, de gemeenschappen, de gewesten, de provincies en de gemeentes. Er komt ook steeds meer protest tegen deze verdragen (TTIP, CETA).

Er is ook grote bezorgdheid over het mechanisme in CETA om geschillen tussen staten en investeerders te regelen, waarbij deze laatsten klacht kunnen indienen tegen staten indien zij beslissingen nemen die de "legitieme verwachtingen" van investeerders schaden. Multinationals zullen er gebruik van kunnen maken om zichzelf in plaats van het milieu en de burger te beschermen.

De gemeentelijke democratie is in gevaar, en dit op talrijke vlakken: economie, sociale dienstverlening, gezondheid, milieu, cultuur, ... Het burgercollectief vraagt aan de gemeente zich te verzetten tegen dit verdrag dat de democratie en de autonomie van plaatselijke besturen zal beschadigen.

De voorzitter geeft aan dat TTIP en CETA zaken zijn waarvoor de gemeente niet bevoegd is en wil graag verduidelijken waarom Ukkel zich niet "buiten CETA" wil plaatsen.

De voorzitter begrijpt het wantrouwen dat in deze interpellatie geuit wordt.

CETA is echter een realiteit na 7 jaar onderhandelen. Dit verdrag is er gekomen omdat alle Europese regeringen een mandaat aan de EU hebben gegeven om met Canada over dit verdrag te onderhandelen en Canada heeft hetzelfde gedaan met zijn eigen regering. Hoewel niet alle onderhandelingen openbaar zijn, werd de maatschappij geraadpleegd en was er overleg met experts en werden talrijke elementen op een progressieve manier verspreid. CETA is een vrijhandelsverdrag en is van dezelfde aard als het Verdrag van Rome dat heeft geleid tot de oprichting van de EU. Na twee wereldoorlogen woude de Europese staten zich verenigen en dit leek het best te gaan door de schrapping van grenzen inzake economie, tarieven en fiscaliteit zodat landen naar elkaar toegroeien en samenwerken om meer welvaart te creëren. Dankzij deze economische groei werd de financiering mogelijk van elke vorm van sociale zekerheid in Europa en kon de stabiliteit van de landen verzekerd worden.

CETA is het eerste handelsakkoord tussen de EU en één van de voornaamste economische spelers in de wereld: Canada, lid van de G20, met een hoge levenskwaliteit en 35 miljoen inwoners. Het is het meest ambitieuze bilaterale handelsverdrag dat ooit onderhandeld werd. Het omvat kwesties rond de Europese export van goederen en diensten naar Canada op provinciaal en federaal niveau. Het verdrag vergemakkelijkt investeringen en zorgt voor een beter ondernemingsklimaat. De inwerkingtreding van dit verdrag moet vele voordelen bieden voor Europese exporteurs en investeerders in Canada. Aangezien goederen en diensten gemakkelijker uitgevoerd zullen kunnen worden, zal het eveneens bijdragen aan het behoud van de Europese tewerkstelling.

Canada is een land dat erg op ons lijkt, met dezelfde waarden en een grote markt, met veel natuurlijke bronnen die Europa nodig heeft, zowel inzake energiereserves als grondstoffen. CETA zal bovendien zorgen voor meer tewerkstelling in deze economisch onzekere periode en is nauw verbonden aan de strategie Europe 2020 van de EU dat groei wil stimuleren via meer competitiviteit van de EU op de wereldmarkten. Het is het belangrijkste handelsakkoord ooit met een niet-Europees industrieland dat bovendien veel perspectieven biedt in alle economische sectoren. Volgens ramingen zou er 25% meer handel van goederen en diensten tussen de EU en Canada kunnen komen. CETA zou moeten leiden tot een stijging van het BBP van de EU met 12 miljard per jaar en Europese bedrijven gemakkelijk toegang moeten verlenen tot de Canadese diensten- en investeringsmarkten. Zo zouden Europese ingenieurs, boekhouders en architecten hun diensten kunnen aanbieden in Canada, wat momenteel nog niet mogelijk is. Europese bedrijven zullen kunnen deelnemen aan Canadese overheidsopdrachten op alle machtsniveau's, ook in de provincies, waar een groot deel van de overheidsuitgaven van dit land naartoe gaan. De EU-bedrijven zullen de eersten zijn die van de voordelen zullen kunnen genieten van een dergelijke toegang tot de Canadese markt. Geen enkel internationaal akkoord, afgesloten door dit land, biedt dergelijke mogelijkheden. CETA is dus ongetwijfeld een goede zaak voor de Europese tewerkstelling.

De voorzitter vermeldt dat hij nog nooit zo'n omvangrijke campagne met onjuiste informatie heeft gezien in zijn lange parlementaire carrière van bijna 35 jaar. Het vindt het jammer dat men de bevolking blijft bestoken met onjuistheden. CETA zal namelijk geen invloed hebben op de Europese regels inzake voedselveiligheid of milieubescherming. Net zoals dit vandaag al geldt, zullen Canadese producten enkel in de EU verkocht kunnen worden indien de EU-reglementeringen gerespecteerd werden. Zo verandert CETA op geen enkele wijze de EU-beperkingen op rundsvlees met hormonen of GGO's, noch de bevoegdheden van de EU of Canada om wetgeving ten bate van het algemeen belang te maken, zoals milieu, gezondheid en veiligheid. Dit akkoord zal de basis zijn voor dialoog tussen de EU en Canada over strategische evoluties en heeft geen invloed op federale of gewestelijke parlementen, noch op deze van gemeenschappen en gemeentes, die nog steeds zelf over hun eigen bevoegdheden zullen kunnen beslissen. De bepalingen van CETA gelden niet voor de organisatie van de overheidsdiensten. Dit betekent dat de beweringen dat dit akkoord zou leiden tot een privatisering van de waterbevoorrading volledig verkeerd zijn. De EU-lidstaten behouden hun staatsmonopolies voor particuliere diensten en kunnen deze subsidiëren wanneer zij dit willen. De vrees voor een eventuele privatisering of ontregeling van vitale overheidsdiensten is ongegrond.

Over de geschillenkwestie werd al zwaar gedebatteerd. Hoewel de economieën van de EU en Canada ontwikkeld zijn, kunnen bedrijven die erin willen investeren te maken krijgen met problemen die nationale juridische systemen niet altijd even efficiënt kunnen regelen. Als internationaal verdrag behoort CETA niet tot de nationale Canadese wetgeving en kan het niet gebruikt worden als juridische basis bij gewone Canadese rechtbanken. In deze context is arbitrage aldus noodzakelijk. De EU heeft reeds 1.400 verdragen van deze aard onderhandeld, met steeds arbitragebepalingen. Indien bijvoorbeeld een rechter van de provincie Quebec - trouwens een grote voorstander van CETA - zich moet uitspreken over een handelsgeschil tussen Canadese bedrijven, zal hij zich baseren op het Canadese recht, maar als er een Belgische onderneming meespeelt, krijgt het geschil een internationale dimensie waarbij enkel arbitrage een oplossing kan aanleveren. De voorzitter erkent de strijd om de arbitrage te omkaderen maar in tegenstelling tot wat sommigen beweren, zijn het niet de multinationals die over de beslissingsmacht zullen beschikken. Het nieuwe systeem om investeerders te beschermen in het kader van CETA is vernieuwend ten opzichte van het huidige arbitrage-systeem, door de oprichting van een permanent tribunaal voor geschillen, met rechters die zowel door EU-lidstaten als Canada aangesteld worden. Het zijn de door de Staten benoemde magistraten die de beslissingen zullen niet en niet de advocaten van de multinationals. Het systeem voorziet een beroepsprocedure die vergelijkbaar is met de procedure in nationale rechtssystemen: men kan beroep aantekenen, een gedragscode opleggen aan magistraten, die gecontroleerd worden door overheden en die geen enkele andere functie mogen uitoefenen zoals ze deel uitmaken van dit arbitragehof, en de procedures moeten volledig transparant zijn. Alle zittingen zijn openbaar en alle documenten zullen op internet gepubliceerd worden. Dit komt dus niet overeen met de beweringen van de auteurs van de interpellatie. De voorzitter geeft ook aan dat hij als betrokken rapporteur deze problematiek heeft aangehaald in het Brusselse parlement. Hij besluit, na een grondige lezing ervan, dat CETA een uitstekend verdrag is dat vast en zeker afgesloten moeten worden en door de parlementen van Canada, de EU en de EU-lidstaten bekrachtigd moet worden.

De TTIP-onderhandelingen zijn nu één of twee jaar aan de gang. Geen enkele EU-staat heeft de intentie deze te onderbreken, ondanks de beweringen van sommigen in het kader van de Franse verkiezingscampagne. Alle Europese landen willen deze onderhandelingen voortzetten en hebben dit bevestigd in de raad van ministers van Buitenlandse Zaken die plaatsvond vorige week in Bratislava. TTIP is vast en zeker belangrijker dan CETA maar de manier waarop het CETA-verdrag werd opgesteld, is een voorbeeld waarop we ons moeten baseren voor de TTIP-onderhandelingen. De EU heeft de intentie om een informatiecampagne over dit verdrag te organiseren om verkeerde informatie vanuit bepaalde politieke of sociale kringen af te stoppen.

In verband met CETA zullen Canada en de EU een verklaring opstelling met de volgende elementen: het feit dat de staten het recht behouden om vrij wetgeving in te voeren, de bescherming van de overheidsdiensten die niet onder de toepassing van dit akkoord vallen, het behoud van de geldende normen in de staten rond milieu, gezondheid, duurzame ontwikkeling en de IAO-regels inzake arbeid.

De h. Cermak denkt dat maar weinig verkozenen alle 1.600 pagina's van CETA hebben gelezen. Hij betreurt het dat de Belgische federale regering druk uitoefent op weerspannige gewesten, hier het Waalse Gewest en het Brusselse Gewest, om hun standpunt te doen wijzigen over een verklaring die nog niet bestaat. Deze gewesten blijven echter bij hun standpunt. Tijdens de overlegcommissie gisteren heeft de h.

Magnette aangegeven niet van plan te zijn toe te geven. De h. Cermak en de personen die hij vertegenwoordigt zullen hier ook over waken. Op 14 september hebben de FOD Buitenlandse Zaken en de FOD Economie een informatie vergadering georganiseerd over de impact van TTIP op België. De h. Cermak was er aanwezig met andere vertegenwoordigers van de burgermaatschappij en vroeg of het gepast zou zijn eerst de impact van CETA te onderzoeken alvorens TTIP aan te pakken. Hij kreeg als antwoord dat er geen budget was voor een studie over de impact van CETA. Dit betekent dat België een verdrag van 1.600 pagina's zal afsluiten zonder deze grondig bestudeerd te hebben.

De voorzitter antwoordt dat de impact van dit verdrag het onderwerp heeft uitgemaakt van evaluaties binnen de EU.

De h. Cermak antwoordt dat deze berekeningen werden uitgevoerd in 2008, nog voor één lijn van het verdrag onderhandeld was. CETA en TTIP leiden tot ongerustheid bij de Belgische en Europese bevolking. Volgens een peiling vorige week in La Libre Belgique was slechts 13% van de Belgen voorstander en op 20 september kwamen 15.000 mensen samen in de Wetstraat en op het Schumanplein om hun ongenoegen te uiten. In Duitsland waren er 320.000 deelnemers op 20 september en in Oostenrijk 25.000.

De voorzitter geeft aan dat de SPD en de gehele Duitse regering voorstander zijn van CETA, ondanks de kritiek van de Duitse vicekanselier.

De h. Cermak is van mening dat de informatie van de voorzitter verkeerd is. Vorige week heeft de Duitse SPD namelijk een resolutie goedgekeurd tot vastlegging van de voorwaarden voor ondertekening van CETA. Deze voorwaarden zijn verre van bereikt en op basis van de beschikbare informatie zal de betrokken verklaring het probleem niet oplossen omdat het enkel de tekst verduidelijkt en niet wijzigt. De beweringen dat de CETA-onderhandelingen in volle transparantie zijn gevoerd en de burgers werden ingelicht, zijn helemaal fout. Deze onderhandelingen werden in het grootste geheim gevoerd. Van 2009 tot 2014 werd er geen enkel document hierover gepubliceerd. Zo'n 3,5 miljoen Europese burgers moesten zich bovendien mobiliseren om de methode inzake TTIP te wijzigen. Het gaat naar het belachelijke toe want de tekst van het mandaat, goedgekeurd door de Belgische regering in 2009 inzake het kader van de CETA-onderhandelingen, werd zelf als een geheim document beschouwd. Het werd bovendien openbaar gemaakt in 2015, één jaar na de publicatie van het verdrag zelf.

Het gaat bovendien niet om vrije handel. CETA is namelijk een verdrag van de nieuwe generatie die een directe invloed heeft op wetgeving, systemen inzake de bescherming van de gezondheid, het milieu, de rechten van werknemers, consumenten, ... Het gaat niet om echte vrije handel maar meer om deregulering. Indien CETA echt de gemeenschappelijke waarden van Canada en Europa wou verdedigen, zoals de voorzitter aangaf, zouden de beschermnormen naar boven samenkomen. Dit is helemaal niet het geval want 12 miljard voordeel is slechts 0,09% van het Europese BBP. Volgens sommige analyses zou CETA leiden tot het verlies van 204.000 jobs in Europa, meer ongelijkheid en jaarlijks tot € 1.300 minder inkomsten per werknemer. Zou het niet gepast zijn om een debat ten gronde te voeren in plaats van zich te beperken tot ideologische controverses zoals "voor of tegen handel" of "voor of tegen markteconomie"? Volgens de h. Cermak geeft de voorzitter zelf verkeerde informatie. Het probleem met het arbitragesysteem is niet zo zeer dat de arbiters door ondernemingen of staten aangesteld worden, maar wel dat er een systeem komt waarbij enkel investeerders staten zullen kunnen vervolgen terwijl niemand een onderneming kan vervolgen die de fundamentele rechten van werknemers of het milieu met de voeten treedt.

De voorzitter is verwonderd dat de h. Cermak en de personen die hij vertegenwoordigt tegen CETA en TTIP zijn maar niets zeggen over de afgesloten vrijhandelsakkoorden met Cuba of Vietnam terwijl deze landen nauwelijks de IAO-regels naleven.

De h. Cermak is van mening dat de voorzitter niet de moeite neemt om te luisteren naar de burgermaatschappij.